

Sol Elini Kullananlar Daha mı Zeki?

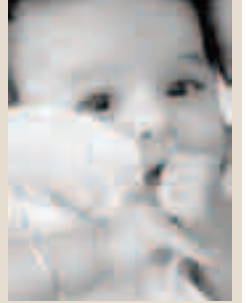
Sol elini kullanan kişilerin daha zeki olduklarına dair bugüne değin pek çok şey yazılıp çizildi. Bilim dünyasındaki tartışmalarda konuyla ilgili iki güçlü varsayımdan ilki “bilişsel kalabalık kuramı”. Biliyoruz ki beynin sol yarım küresi dil ve sözel becerilerde baskınken, sağ yarım küresi daha çok matematiksel ve uzamsal (mekânsal) becerilerde söz sahibi. Sol el hareketlerini beynin sağ küresinin, sağ el hareketlerini ise sol küresinin yönettiğini düşünecek olursak bilişsel kalabalık kuramı solakların uzamsal ve matematiksel becerilerde daha düşük performans göstermelerini öngörüyor. Çünkü bu yetenekleri kontrol eden sağ yarım küre aynı zamanda sol el hareketlerinin de yönetildiği merkez. Yani etkinliği ikiye bölünmüş oluyor. Oysa sağlakların el hareketlerini sol yarım küre yönetiyor ve sağ yarım kürenin özelleştiği matematiksel yeteneklerde daha başarılı oluyorlar. İkinci varsayımsa her iki elini de kullanabilenlerin matematiksel becerilerinin daha yüksek olduğunu, çünkü matematiğin sol (dilsel) ve sağ (mekânsal) yarım küreler arasındaki etkileşimi gerektirdiğini söylüyor. Her iki eli kullanabilme becerisininse genelde solaklarda olduğuna dikkat çekerek, solakların matematiksel becerilerinin daha güçlü olduğunu savunuyor. Araştırmaların çoğu ikinci kuramı, yani solakların matematiksel becerilerde daha başarılı olduklarını desteklemekte. Ancak yine de konu hakkında ortaya atılan her bulgu daha fazla araştırmaya gereksinim duyulduğunu vurgulamaya devam ediyor.

Kaynak: <http://bpm.slis.indiana.edu/scholarship/hibbard.shtml>

Çocuklar Neden Tırnak Yer?

Tırnak yeme genellikle çocuklarda görülen bir davranış. Araştırmalar 6 yaş civarı çocukların yaklaşık %25'inin tırnak yediğini ortaya koyuyor. Bu davranış bozukluğunun çocuğa gerek fiziksel gerekse sosyal anlamda olumsuz etkileri olabileceği düşünülünce, konu hakkında yapılan araştırmaların sayısının yüksekliği de kaçınılmaz oluyor. Tırnak yeme alışkanlığının nedenine ilişkin iki temel açıklama var. İlki, bu davranışı kaygıyla bağıntılandırıyor (Hadley, 1984). Sinirleri gerilmiş bir çocuğun bunu dışarıya tırnak yiyerek yansıttığını söylüyor. İkincisiyse “çevresel baskılanma” varsayımı (Schendler, 1984). Bu varsayımsa motor hareketleri kısıtlanmış çocukların tırnak yemeğe daha eğilimli olduklarını savunuyor. Günümüzdeki çalışmalarla, genelde bu iki temel üzerinden yapılıyor.

Ne, Nasıl, Niçin?

Bu ayki araştırmacımız “model alarak öğrenme” konusunda çalışmalarını yürütürken şiddetle ilgili olarak da ilginç sonuçlara ulaşıyor. Çocuklar yalnızca bir izleyici olarak televizyondaki şiddeti öğrenebiliyorlar mı dersiniz. Yanıtını bir sonraki sayımızda bulacaksınız.

Siber Psikoloji Modeli ve Ergenler

İnternet kullanımının giderek daha da yaygınlaşması, özellikle de yeni neslin vaktinin çoğunu bilgisayar ekranı başında geçirmesi, psikologları farklı kuramlara yöneltiyor.

Örneğin, John Suler'in geliştirdiği “Siber Psikoloji Modeli”ne göz atacak olursak, İnternet'in gençlerin hayatına getirdiği en büyük farklılıklardan biri de “anonim kimlikler”. Ergenliğin bir kimlik arayışı dönemi olduğunu düşünürsek, model ergenlerin bu siber dünyada kendilerini nasıl tanıtmak istediklerini sorgulayıp, örneğin o tanıma uygun takma isimler kullandıklarına dikkat çekiyor. Bu sorgulama olumlu öğeler barındırorsa da, hiç kuşkusuz maskelerin ve farklı kimliklerin ardına bü-

rünerek çirkin sözlerle saldırganca yazışan ergenler de yok değil. Suler'e göre, bu gençlerin günlük hayatlarında da genelde psikolojik sorunları oluyor. Siber dünyada yeni arkadaşlıklar da kuran ergenler isimlerini herkesin bildiği bir grupta kendilerini değerli ve bir bütünün parçası hissediyorlar. Ancak, modele göre İnternet arka-

daşlıkları yüzey-
sel ve geçici. Fare-

nin bir tuşuyla aylarca ya-

zıştığımız birine bir “güle güle” bile

demededen ortadan iz bırakmadan yok olabiliyorsunuz. Bu da ergenlerde duygusal hayal kırıklıkları yaratabiliyor.

Şimdi tüm sohbet sitelerini bir kenara koyup, interneti zengin bir bilgi kaynağı olarak ele alalım. Gerçi siber dünya, ergenlerin yararlı olanlar kadar, örneğin “bomba yapımı” gibi tehlikeli bilgilere erişimini de kolaylaştırıyor. Ancak, “Siber Psikoloji Modeli” bu erişimin ergenleri hangi bilginin iyi olduğuna karar vermeye itmesinin olumlu olabileceğini vurguluyor.

Kaynak: <http://www.rider.edu/~suler/psycyber>

Geçen Sayımızdaki Sorunun Yanıtı: Robbers Cave Deneyi

Muzafer Sherif tarafından gruplar arası çatışma ve kooperasyon dinamiklerini açığa çıkarmak adına yapılan bu deney sosyal psikoloji alanındaki en ünlü çalışmalardan biri. Çalışmada, kampta iki gruba ayrılan gençlerin ortak hedefler konusunda birbirlerini tanımasalar da kısa sürede grup yapıları oluşturup, bu yapılarda hiyerarşik roller aldıkları gözlemlendi. Bunun yanı sıra, iki grubun birbirleriyle yarıştıkları aktivitelerde birbirlerine oldukça saldırgan ve düşmanca davrandıkları, beraber hareket etmeleri gereken bir üçüncü tehlike karşısında ise (su yollarının kirlenmesi) bu tehlikeye karşı el ele verebildikleri ortaya kondu.